T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2026/62
KARAR NO : 2026/127
KARAR TR : 09/03/2026

ÖZET: Türk vatandaşı olan davacılar tarafından, Hindistan ülkesi kurallarına göre çok vatandaşlık mümkün olmayıp Hindistan vatandaşlığından çıkarılmaları nedeniyle nüfus kayıtlarında *"Aynı zamanda Hindistan Cumhuriyeti vatandaşıdır."* ibaresinin yer aldığından bahisle, bu ibarenin kaldırılması ile nüfus kayıtlarının düzeltilmesi istemiyle açtıkları davanın, ADLİ YARGI YERİNDE yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar : 1- M. H. M.
2- J. T. M.
Vekili : Av. M. B. B.
Davalılar :1- İstanbul Valiliği (Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müd.) (İdari Yargı)
2- Küçükçekmece İlçe Nüfus Müdürlüğü (Adli Yargı)

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılar vekili, müvekkillerinin istisnai yolla vatandaşlık başvurusunda bulunup bu başvurularının Cumhurbaşkanının 29/08/2023 tarihli ve 7533 sayılı kararı ile onaylandığını ve Türk vatandaşı olduklarını, müvekkilleri ve çocukları Türk vatandaşı olduktan sonra Hindistan ülkesi kuralları uyarınca çok vatandaşlık mümkün olmadığından Hindistan vatandaşlığından çıkarıldıklarını, gelişen bu duruma rağmen nüfus kayıtlarında halen *"Aynı zamanda Hindistan Cumhuriyeti vatandaşıdır."* ibaresi bulunduğunu, bu ibarenin nüfus kaydından kaldırılması için Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğüne yaptıkları başvurudan sonuç alamadıklarını belirterek, müvekkilleri ve çocuklarının nüfus kaydında yer alan *"Aynı zamanda Hindistan Cumhuriyeti vatandaşıdır."* ibaresinin kaldırılması ve nüfus kayıtlarının düzeltilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. Ankara 16. Asliye Hukuk Mahkemesi 29/01/2025 tarih ve E.2025/36, K.2025/61 sayılı kararı ile, davada yetkili mahkemenin Küçükçekmece Asliye Hukuk Mahkemesi olduğundan, davanın yetki yönünden ve usulden reddine, dosyanın Küçükcekmece Asliye Hukuk Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir.

3. **Küçükçekmece 9. Asliye Hukuk Mahkemesi 20/03/2025 tarih ve E.2025/78 K.2025/149 sayılı kararı** ile, davada idare mahkemelerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 6100 sayılı HMK'nun 114/1-b ve 115/2. maddeleri uyarınca dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden e1WnMQ1 - hrdc5ja - y8DqT1A - /N65L4= ile erişebilirsin

"...5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun kayıt düzeltilmesi başlıklı 35. maddesi "Kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydı düzeltilemez ve kayıtların anlamını ve taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhler konulamaz. Ancak olayların aile kütüklerine tescili esnasında yapılan maddî hatalar nüfus müdürlüğünce dayanak belgesine uygun olarak düzeltilir..." hükmü vardır.

Nüfus Hizmetleri Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin Maddî Hata başlıklı 79. maddesi "Aile kütüklerine tescil edilmesi gereken bilgilerden; dayanak belgesinde bulunduğu halde nüfus kütüklerine hatalı veya eksik olarak tescil edilen ya da hiç yazılmayan bilgiler veya mükerrer kayıtlar maddî hata kapsamında değerlendirilir. Bu tür maddî hatalar Genel Müdürlükçe ya da dayanak belgesinin bulunduğu nüfus müdürlükleri tarafından düzeltilir veya tamamlanır.

Dava şartları, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 114. maddesinde sayılmıştır. HMK 114/1-b maddesinde, yargı yolunun caiz olması hususu dava şartı olarak düzenlenmiştir. HMK 115/2. maddesine göre ise; mahkeme, dava şartı noksanlığını tespit ederse davanın usulden reddine karar verir.

Bilindiği üzere, dava şartları, mahkemenin davanın esası hakkında inceleme yapabilmesi için gerekli olan şartlar olup varlığı ya da yokluğu hâkim tarafından davanın her aşamasında kendiliğinden gözetilebileceği gibi taraflarca da dava şartı noksanlığı davanın her aşamasında ileri sürülebilir. Dava şartları mahkemeye, taraflara ve dava konusuna ilişkin olmak üzere üç ayrı ana bölümde incelenmelidir. Dava şartlarının hangi sıraya göre incelenmesi gerektiği konusunda açıklık olmamakla birlikte HMK 143/2. maddesi uyarınca öncelikli olarak mahkemeye ilişkin dava şartlarının incelenmesi gerekir. Aynı kanunun 33. maddesi hükmü uyarınca olayları bildirmek taraflara, hukuki nitelendirmeyi yapmak ve ona uygun kanuni düzenlemeyi tayin ve tespit ederek uygulamak mahkemeye aittir.

İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde idari dava türleri sayılmıştır, kanundaki düzenlemeye göre, idarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları, idari davalardandır.

Tespit edilen ihtilafın çözümünün adli yargı mı yoksa idari yargı mercilerinin mi uhdesinde olduğu hususu önem arz eder. Zira, bu husus, kamu düzeni ile ilgili olup göz ardı edilemez. Davacının talebinde dile getirdiği "aynı zamanda Hindistan Vatandaşıdır" ibaresinin düzeltilmesi, idari işlem vasfında olup idareye verilmiş bir görevdir. Bir başka ifade ile, davacının talebinin Türk Medeni Kanunu ve Nüfus Hizmetleri Kanunu'ndaki hükümlere dayalı olmadığı ve mahkememizin görev alanında olmayıp esasen idari nitelikte olduğu, bu tür durumlarda öncelikle yapılması gereken işlemin, idareye müracaat ederek hatalı işlemin düzeltilmesini talep etmek olacağı, idarenin olumsuz cevap vermesi yahut hiç cevap vermemesi halinde ise bu işleme karşı idare mahkemelerinde iptal davası açılmasının gerekeceği, bu bakımdan davacının talebi ile ilgili olarak mahkememizin inceleme ve yargılama yapma yetkisinin bulunmadığı netice ve kanaatine ulaşılmıştır.

5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 54 maddesinde "MADDE 54- (1) Nüfus olaylarını tescil etmekle görevli memurlar, nüfus müdürlüğünde düzenlenen ve aile kütüklerine tescil edilmesi gereken dayanak belgelerini işlem anında, diğer makamlarca düzenlenen dayanak belgelerini ise nüfus müdürlüğüne intikal ettiği tarihten itibaren yedi gün içinde aile kütüklerine tescil etmekle ve bir örneğini Genel Müdürlüğe göndermekle yükümlüdürler." düzenlemesine yer verilmiştir. Bu nedenle davacının Hindistan Vatandaşlığını kaybettiğine dair apostil şerhli belge ile idareye başvurarak idari yoldan kaydın düzeltilmesini istemesi gerekmektedir.

Davacının talebinde dile getirdiği işlem hatalı bir işlem olmayıp davacının Türk Vatandaşlığını kazanmış olması nedeni ile daha önceki vatandaşı oyduğu Hindistan vatandaşlığını kaybettiği iddiasına dayanmaktadır. Davacı dilekçe ekinde Hindistan vatandaşlığından feragat ettiğine dair belge ile Hindistan pasaportunu iade ettiğine dair belge ibraz etmiş ancak vatandaşlığı kaybettiğine dair Hindistan yetkili makamlarından alınan apostil şerhli belge ibraz edememiştir. Davacının öncelikle yapması gereken işlemin, idareye müracaat ederek şahsi hal sicilinde ortaya çıkan yeni duruma göre işlemin düzeltilmesini talep etmek olacağı, idarenin olumsuz cevap vermesi yahut hiç cevap vermemesi halinde ise bu işleme karşı

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden e1WnMQ1 - hrdc5ja - y8DqT1A - /N65L4= ile erişebilirsin

idare mahkemelerinde iptal davası açılmasının gerekeceği, bu bakımdan davacının talebi ile ilgili olarak mahkememizin inceleme ve yargılama yapma yetkisinin bulunmadığı netice ve kanaatine ulaşılmıştır.

İzah olunan sebep ve gerekçeler doğrultusunda davanın yargı yolu caiz olmadığından usulden reddine..."

4. Davacı vekili bu kez, nüfus kaydının düzeltilmesi talebiyle İstanbul Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Müdürlüğüne yapılan başvurunun reddine ilişkin 23/12/2024 tarihli işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. **İstanbul 10. İdare Mahkemesi 05/05/2025 tarih ve E.2025/728, K.2025/935 sayılı kararı** ile, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2577 sayılı Kanun'un 15/1-a maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

"...Dosyanın incelenmesinden, Türk vatandaşlığını kazanan davacılar tarafından, kendilerinin ve çocuklarının nüfus kaydında hatalı olarak yer alan "Aynı zamanda Hindistan Cumhuriyeti vatandaşıdır" ibaresinin kaldırılması talebiyle İstanbul Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Müdürlüğü'ne yapılan başvurunun reddine ilişkin 23/12/2024 tarihli işlemin iptali ve hatalı nüfus kaydının düzeltilmesi talebi ile bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlıkta, davacıların Hindistan uyruğunda iken, 29.08.2023 tarihli Cumhurbaşkanlığı kararı ile Türk vatandaşılığını kazandıkları görülmüş olmakla, halen yabancı statüsünde olmayıp Türk vatandaşı olan davacıların nüfus kayıt bilgilerinin düzeltilmesi talebi ile açılacak davanın, görüm ve çözümünde, 5490 sayılı Kanun'un 36. maddesi uyarınca adli yargının görevli olduğu sonuç ve kanaatine varılmıştır..."

6. Davacı vekili dilekçesi ile, 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine, İstanbul 10. İdare Mahkemesince dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

7. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

"(Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar."

8. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun IV *"Düzeltme"* üst başlığı altında *"1.Genel olarak"* alt başlıklı 39. maddesi şöyledir:

"Mahkeme kararı olmadıkça, kişisel durum sicilinin hiçbir kaydında düzeltme yapılamaz."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden e1WnMQ1 - hrdc5ja - y8DqT1A - /N65L4= ile erişebilirsin

9. 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun "*Aile kütüklerinde bulunması gereken kişisel bilgiler* " başlıklı 7. maddesi şöyledir .

"(1) Her mahalle veya köy için ayrı aile kütüğü tutulur. Aile kütüklerinde aşağıdaki bilgiler bulunur:

a) Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası.

b) Kayıtlı bulunduğu il, ilçe, köy veya mahalle adı ile cilt, aile ve birey sıra numarası.

c) Kişinin adı ve soyadı, cinsiyeti, baba ve ana adı ile soyadları, evli kadınların önceki soyadları.

ç) Doğum yeri ile gün, ay ve yıl olarak doğum tarihi ve kütüğe kayıt tarihi.

d) Evlenme, boşanma, soybağının kurulması veya reddi, ölüm, vatandaşlığın kazanılması veya kaybedilmesi gibi kişisel durumda meydana gelen değişiklik veya yetkili makamlarca yapılan düzeltmeler.

e) Dini.

f) Medenî hali.

g) Yerleşim yeri adresi.

ğ) Fotoğrafı.

h) (Ek: 14/1/2016-6661/9 md.) Biyometrik verisi.

ı) (Ek: 19/10/2017-7039/3 md.)Velayete ve vesayete ilişkin bilgileri.

(Değişik son cümle: 19/10/2017-7039/3 md.) (a), (g), (ğ), (h) ve (ı) bentlerinde belirtilen kayıtlar sadece elektronik ortamda tutulur.

(2) Türkiye'de aile kütüğü bulunmayan ve yabancı ülkelerde oturan vatandaşlar Bakanlığın göstereceği bir nüfus müdürlüğünde açılacak aile kütüğüne kaydedilir.

10. 5490 sayılı Kanun'un *"Kayıt düzeltilmesi"* başlıklı 35. maddesi şöyledir:

"(1) Kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydı düzeltilemez ve kayıtların anlamını ve taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhler konulamaz. Ancak olayların aile kütüklerine tescili esnasında yapılan maddi hatalar nüfus müdürlüğünce dayanak belgesine uygun olarak düzeltilir.

(2) Aile kütüklerindeki din bilgisine ilişkin talepler, kişinin yazılı beyanına uygun olarak tescil edilir, değiştirilir, boş bırakılır veya silinir."

11. 5490 sayılı Kanun'un *"Nüfus davaları"* başlıklı 36. maddesi şöyledir.

"(1) Mahkeme kararı ile yapılan kayıt düzeltmelerinde aşağıdaki usûllere uyulur:

a) Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır. Kayıt düzeltme davaları (..) nüfus müdürü veya görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görülür ve karara bağlanır.

b) (Değişik: 19/10/2017-7039/9 md.) Haklı sebeplerin bulunması hâlinde aynı konuya ilişkin düzeltme yapılması hâkimden istenebilir. Ad değişikliği hâlinde, nüfus müdürlüğü bu kişinin çocuklarının baba veya ana adına ilişkin kaydı, soyadı değişikliğinde ise eşin ve ergin olmayan çocukların soyadını da düzeltir.

c) Tespit davaları, kaydın iptali veya düzeltilmesi için açılacak davalara karine teşkil eder.

(2) Kişilerin başkasına ait kaydı kullandıklarına ilişkin başvurular Bakanlıkça incelenip sonuçlandırılır."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden e1WnMQ1 - hrdc5ja - y8DqT1A - /N65L4= ile erişebilirsin

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 09/03/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, dava dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Hâkim Hatice COŞKUN'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan davacıların, kendilerinin ve çocuklarının nüfus kayıtlarında yazan *"Aynı zamanda Hindistan Cumhuriyeti vatandaşıdır"* ibaresinin kaldırılması ve nüfus kayıtlarının düzeltilmesi istemiyle İstanbul Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Müdürlüğüne yapılan başvurunun reddine ilişkin 23/12/2024 tarihli işlemin iptali istemine ilişkindir.

15. Dava dosyalarının incelenmesinden, davacıların istisnai yolla vatandaşlık başvurusunda bulunduğu, vatandaşlık başvurusunun Cumhurbaşkanının 29/08/2023 tarihli ve 7533 sayılı kararı ile onaylandığı, aynı şekilde davacıların ergin olmayan çocuklarının da Türk vatandaşı olduğu, Hindistan ülkesinin vatandaşlık kuralları uyarınca çok vatandaşlık mümkün olmadığı için Hindistan vatandaşlığından çıkarıldıkları, Türkiye Cumhuriyeti nüfus kayıtlarında *"Aynı zamanda Hindistan Cumhuriyeti vatandaşıdır."* ibaresinin yer aldığı, bu kayıtların düzeltilmesinin Nüfus İl Müdürlüğünden talep edildiği, İl Müdürlüğünün 23/12/2024 tarihli cevabi yazısı ile *"Adı geçenlerin vatandaşlık işlemleri, ibraz ettikleri ve kendi ülke makamlarından onaylı, Türk vatandaşlığı kazanmalarına esas dayanak belgelerine göre sonuçlandırıldığı ve idarece yapılmış bir hatanın olmadığının"* davacılara bildirilmesi üzerine dava açıldığı anlaşılmaktadır.

16. Konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile somut olay birlikte irdelendiğinde; 4721 sayılı Kanun'un 39. maddesinde, mahkeme kararı olmadıkça, kişisel durum sicilinin hiçbir kaydında düzeltme yapılamayacağının hükme bağlandığı yine, 5490 sayılı Kanun'un 35. maddesinde, kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydının düzeltilemeyeceği, 36. maddesinde, nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davalarının asliye hukuk mahkemesinde açılacağı hükmüne yer verildiği; nüfus davalarına yönelik olarak yerleşik içtihatlarda, nüfus kütüğünde bulunan bir kaydın baştan itibaren hatalı olduğu iddiasına dayalı davaların *"kayıt düzeltme"* davası olarak kabulü ile söz konusu hataların hükmen adli yargı yerince düzeltilmesi gerektiğinin belirtildiği, bakılan uyuşmazlığın da, Nüfus Hizmetleri Kanunu'nda açıklanan kaydın düzeltilmesi kapsamında değerlendirilebileceği açıktır.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden e1WnMQ1 - hrdc5ja - y8DqT1A - /N65L4= ile erişebilirsin

17. Bu durumda davacıların işbu davadaki isteminin nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme niteliğinde olduğu ve yukarıda yer verilen 5490 sayılı Kanun'un 36. maddesi uyarınca davaya konu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

18. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Küçükçekmece 9. Asliye Hukuk Mahkemesinin 20/03/2025 tarih ve E.2025/78, K.2025/149 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Küçükçekmece 9. Asliye Hukuk Mahkemesinin 20/03/2025 tarih ve E.2025/78, K.2025/149 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

09/03/2026 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
YAŞAR	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden e1WnMQ1 - hrdc5ja - y8DqT1A - /N65L4= ile erişebilirsin.